

Dosarul nr. 3r-14/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Bagrin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, Gr. Dașchevici, S. Gîrbu)

ÎNCHEIERE

23 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Iuri Sorochin,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Vitalie Moisei, C. Burac, Alexandru Lazari, Lilian Simon cu privire la anularea răspunsului ca fiind ilegal, constatarea abaterii disciplinare și încasarea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 21 iunie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.2), Iuri Sorochin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Vitalie Moisei, C. Burac, Alexandru Lazari, Lilian Simon solicitând anularea răspunsului din 14 februarie 2017 ca fiind ilegal și restituirea cererii la reexaminare și tragerea la răspundere disciplinară, constatarea abaterii disciplinare din parte lui Alexandru Lazari și Lilian Simon, încasarea în mod solidar a prejudiciului moral în mărime de 50000 de lei.

Prin încheierea din 26 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Vitalie Moisei, C. Burac, Alexandru Lazari, Lilian Simon cu privire la anularea răspunsului ca fiind ilegal, constatarea abaterii disciplinare și încasarea prejudiciului moral.

Prin decizia din 26 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a admis recursul declarat de Iuri Sorochin; s-a casat încheierea din 26 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a restituit cauza spre rejudecare la faza primirii cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Vitalie Moisei, C. Burac, Alexandru Lazari, Lilian Simon cu privire la anularea răspunsului ca fiind ilegal, constatarea abaterii disciplinare și încasarea prejudiciului moral, comunicându-i despre necesitatea prezentării, în termen de 5 zile calendaristice de la data primirii

copiei încheierii, a cererii de chemare în judecată și înscrisurile anexate într-un număr egal cu numărul de părți, certificate de reclamant pe propria răspundere, precum și a copiei buletinului de identitate.

Prin încheierea din 19 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a primit spre examinare cererea de chemare în judecată depusă Iuri Sorochin împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Vitalie Moisei, C. Burac, Alexandru Lazari, Lilian Simon cu privire la anularea răspunsului ca fiind ilegal, constatarea abaterii disciplinare și încasarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 18 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind nefondată cererea de chemare în judecată depusă Iuri Sorochin împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Vitalie Moisei, C. Burac, Alexandru Lazari, Lilian Simon cu privire la anularea răspunsului ca fiind ilegal, constatarea abaterii disciplinare și încasarea prejudiciului moral.

La 16 iulie 2018 Iuri Sorochin a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 18 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Iuri Sorochin; s-a comunicat apelantului Iuri Sorochin despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii, acordându-i pentru aceasta termen până la data 12 noiembrie 2018 inclusiv; s-a explicat apelantului Iuri Sorochin că în caz dacă nu va lichida neajunsurile indicate în încheiere în termenul acordat de instanță, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate, va fi restituită.

La 12 noiembrie 2018, prin intermediul poștei electronice (f.d.80) și prin intermediul oficiului poștal (f.d.84), Iuri Sorochin a depus cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 18 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelul declarat de Iuri Sorochin, din motiv că nu au fost înlăturate neajunsurile constatate din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

La 04 decembrie 2018, Iuri Sorochin a declarat recurs împotriva încheierii din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea încheierii din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre examinare într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că în baza încheierii instanței de apel au fost înlăturate neajunsurile și a fost prezentată cererea de apel motivată.

Totodată, a opinat că prin faptul că nu urmează a fi primită cererea în limba rusă, i se încalcă dreptul de acces la justiție garantat de art. 20 din Constituția al Republicii Moldova, art. 6 § 1 CEDO. Astfel, prin obligarea de a prezenta traducerea cererii se încalcă art. 6, 11 al Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSSM, care prevede dreptul cetățenilor de a se adresa în orice instanță inclusive și în limba rusă. Astfel, consideră că instanța de apel îi încalcă drepturile garantate de art. 6,13 CEDO. La fel, a pretins că se încalcă art. 4 alin.(1), art. 7, art. 8 alin.(1), 12 alin.(1) din Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor. Referitor la prezentarea traducerilor din limba rusă în limba de stat, instanța superioară s-a expus că nu trebuie traducerea.

Recurentul a menționat că în caz de neadmitere a recursului, va fi încălcat accesul la justiție garantat de art. 6 § 1 CEDO și art. 1 al Protocolului nr. 1 adițional

la CEDO prin lipsirea dreptului de proprietate în mărimea solicitată în cererea de chemare în judecată și art. 14 CEDO, interzicerea discriminării.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a restitui recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit.b¹) Cod de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art.437 alin.(1).

Art. 437 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează că cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă: a) denumirea instanței la care se depune recursul; b) numele, denumirea, calitatea procesuală a recurentului sau a persoanei ale cărei interese le reprezintă, adresa lor; c) numele sau denumirea, adresa intimatului; e) denumirea instanței care a emis decizia în apel, data pronunțării și dispozitivul deciziei, argumentele admiterii sau respingerii apelului; f) esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective; g) data declarării recursului și semnătura recurentului.

La caz, Colegiul constată că Iuri Sorochin a depus cererea de recurs, redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

Or, art. 13 alin. (1), (4) din Constituția Republicii Moldova prevede că limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine. Modul de funcționare a limbilor pe teritoriul Republicii Moldova se stabilește prin lege organică.

Conform art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995 statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba moldovenească.

Aici Colegiul accentuează că prevederi legale similare se conțin și în art. 24 alin. (1) Cod de procedură civilă, în conformitate cu care judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

Or, unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este garantat de normele de drept precitate.

În acest sens, Colegiul va reține și Hotărârea Curții Constituționale nr. 36 din 5 decembrie 2013 privind interpretarea articolului 13 alin.(1) din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, care stipulează că Declarația de Independență operează cu termenul de “limba română” ca limbă de stat a statului nou-creat Republica Moldova. Declarația de Independență este elementul originar, intangibil și imuabil al blocului de constituționalitate. Atunci când există mai multe interpretări, opțiunea conformă Preambulului și, implicit, Declarației de Independență, prevalează. În final, Curtea Constituțională a hotărât că în sensul Preambulului Constituției, Declarația de Independență a Republicii Moldova face corp comun cu Constituția, fiind textul constituțional primar și imuabil al blocului de constituționalitate.

Un aspect important reprezintă și faptul că prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova și a articolului 4 alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, *inter alia* s-a constatat

desuetudinea Legii nr. 3465 din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Or, Curtea Constituțională a subliniat că, în sensul articolului 74 alin.(1) din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

Colegiul învederează că reglementările evocate sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii, acestea fiind reluate și incorporate în textul legilor procedurale în coroborare cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Drept urmare, este indubitabil că sensul autentic al normelor citate supra evocă principiul utilizării limbii oficiale și impune o condiție *sine qua non* ca judecarea cauzelor să se efectueze în limba oficială a statului.

În corolar, Colegiul deduce că în procedura judiciară se desfășoară în limba de stat, la fel, prin încheierea instanței, procesul se poate desfășura și într-o limbă acceptabilă pentru majoritatea participanților la proces, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora, însă nu este exclusă obligația acestora de a depune actele procedurale inclusiv în limba de stat.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat. Sarcina traducerii cererilor de chemare în judecată, de apel și de recurs, formulate într-o altă limbă decât limba oficială a statului aparține celui care o prezintă, nu instanței de judecată.

De altfel, în cauza *Ivanova v. Finlanda* (dec.) -53054/99, Decizia din 29 mai 2002, Curtea Europeană a notat că regulile privind limba în care trebuie redactate contestațiile sunt concepute, fără îndoială, pentru a asigura administrarea corespunzătoare a justiției și respectarea principiului certitudinii juridice. Totodată, normele în discuție sau aplicarea lor nu trebuie să împiedice justițiabilii să facă uz de un remediu disponibil. În cazul de față, Curtea a constatat că reclamanta nu a avut parte de nicio hotărâre formală a Tribunalului districtual prin care acțiunea sa să fie declarată inadmisibilă. Nu-i revenea Curții să stabilească dacă acțiunea intentată de către reclamantă îndeplinește sau nu cerințele Codului de procedură judiciară. În orice caz, Curtea nu a reținut existența vreunui indiciu conform căruia Tribunalul nu i-ar fi oferit reclamantei posibilitatea examinării cererii sale. Reclamanta fusese liberă să introducă o nouă acțiune, atât timp cât aceasta era formulată în una din limbile oficiale din Finlanda. Curtea a notat că, deși reclamanta nu beneficia de un

drept absolut la gratuitatea asistenței juridice, ea putea solicita subvenționarea asistenței, precum și numirea unui avocat care cunoștea una din limbile oficiale. Astfel, Curtea nu a considerat că reclamantei i s-a negat accesul la un tribunal, în vederea intentării procedurilor civile.

Din considerentele expuse, având în vedere că cererea de recurs depusă de către Iuri Sorochin împotriva încheierii din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiind redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul și nu este însoțită de traducere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va restitui recursul declarat de către Iuri Sorochin.

În conformitate cu art. 269-270, 426¹ alin. (1) lit. b ¹) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d i s p u n e:

Se restituie recursul declarat de Iuri Sorochin împotriva încheierii din 15 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Vitalie Moisei, C. Burac, Alexandru Lazari, Lilian Simon cu privire la anularea răspunsului ca fiind ilegal, constatarea abaterii disciplinare și încasarea prejudiciului moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh